

Burhanettin Duran

bduran@setav.org

15 TEMMUZ'UN ARDINDAN TÜRKİYE

Darbelerin 15 Temmuz 2016 akşamı Boğaziçi Köprüsü'nde bu ülkenin geleceğini karartmak için tankları dizdiğini unutmayacağız. O gecenin sabahında yüce milletimizin sivil demokratik direnişiyle Şehitler Köprüsü'nde şanlı bir destan yazdığını unutturmayacağız.

Türk siyasi hayatının dönüm noktası olan 15 Temmuz direnişi ve ruhu hep yaşayacak.

Her kesimden vatandaşımızın katıldığı bu direniş demokrasi tarihimizde bir ilktir.

O gece, Türk milletinin kahraman evlatları canlarını vererek siyasi hayatımızı bir türlü terk etmeyen darbelerin en sonuncusunu bir daha geri gelmemek üzere gömdüler.

Aslında o kahramanlar, geçmişin tüm darbelerini de 27 Mayıs'ı da 12 Eylül'ü de 28 Şubat'ı da aynı mezara koydular.

Arif Hüdaverdi
Yaman/AA

15 Temmuz direnişinin ruhunu yaşatmak ülkemizi, demokrasimizi ve bağımsızlığımızı korumanın vazgeçilmezidir. Bu siyasi bilinci güçlü tutmak, yarınların Türkiye'sini daha müreffeh, daha özgür ve daha onurlu kılmak için gereklidir. 15 Temmuz direnişini tüm siyaset kurumlarının ortak zemini olarak tutmak zorundayız. Bu gelecek nesillere olan borcumuzdur.

İç ve dış vesayet odaklarına unutulmaz bir ders verdiler.

En zor zamanda millet olmanın ve siyasi iradesine sahip çıkmanın ne demek olduğunu dünyaya gösterdiler.

Bununla ne kadar övünsek azdır.

Altıncı yılını idrak ettiğimiz 15 Temmuz direnişinin ruhunu yaşatmak ise ülkemizi, devletimizi, demokrasimizi ve bağımsızlığımızı korumanın vazgeçilmezidir.

Bu siyasi bilinci güçlü tutmak yarınların Türkiye'sini daha müreffeh, daha özgür ve daha onurlu kılmak için gereklidir.

15 Temmuz direnişini tüm siyaset kurumlarının ortak zemini olarak tutmak zorundayız.

Bu gelecek nesillere olan borcumuzdur.

Güncel siyasetin rekabeti içerisinde darbecileri yeniden azdıracak bir ortamı hazırlayanlar, demokrasi tarihimize kara leke olarak geçerler.

Duygu yüklü cümleler kuruyorum çünkü 15 Temmuz gecesini Boğaziçi Köprüsü'nde yaşayan biri olarak darbecilerin esir alındığını görme bahtiyarlığına eriştim.

Ülkemin hiç hak etmediği bir felaketten kurtulmasının mutluluğunun yerine hiçbir şey geçemez.

Tankların önüne kendilerini atarak gövdelerini kurşunlara siper eden 251 şehidin ruhu şad olsun.

Sivil Demokratik Direnişin Başarısı

15 Temmuz darbe girişimi birkaç hususta önceki darbelerden ayrılmaktadır.

Öncelikle Türk Silahlı Kuvvetleri'nin hiyerarşisi dışında olması sebebiyle 27 Mayıs darbesine benzese de neredeyse bütün devlet kurumlarında örgütlenmiş ve dini iddia taşıyan gizli bir örgüt (FETÖ) tarafından yapılması sebebiyle farklıdır.

Ayrıca ilk defa sivil halk, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi, darbeciler tarafından doğrudan hedef alınmıştır.

Darbenin, Türk halkının sivil demokratik tepkisi ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın liderliğiyle bastırılması demokrasi tarihimiz açısından eşsiz niteliktedir.

Bu açıdan 15 Temmuz direnişi geri döndürülemez yeni bir dönemin başlangıcıdır.

Türk milletinin seçtiği kişilere, kurumlarına, kendi geleceğine ve vatanına güçlü bir şekilde sahip çıkması bir milattır.

Bu siyasi bilincin arkasında 1960 ve 1980 darbelerinin hazin öyküleri var.

28 Şubat sürecinden, 2007 e-muhtırasından ve 17-25 Aralık 2013 yargı darbe girişimlerinden alınan dersler var.

Darbe girişiminin faili olan Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) gerçek yüzünün 2013-2016 arasında ortaya çıkarılması var.

Sivil demokratik direnişin başarılı olmasının sebebi, milletimizin darbelerin arkasından kaos ya da iç savaşın geleceğini bilmesidir.

Komşu ülkelerdeki yıkımın benzerini Türkiye'de görmek istememesidir.

Direnişi başarılı kılan şey, ideolojik farklılıklara rağmen bütün toplumsal kesimlerin bir darbe nedeniyle kaybedecek çok şeyin bulunduğu farkında olmasıdır.

Bunun adı "demokratik teyakkuz" ve "demokrasi nöbetidir."

Darbe gerçekleşseydi gündelik hayatın tüm renklerinin nasıl solacağını, o gece köprüleri trafiğe kapatan tanklar gösterdi bize.

Bu anlamda köprülerdeki tanklar, darbecilerin değil Türk siyasetindeki yepyeni bir dönemin habercisi olmuş ve 15 Temmuz direnişinin sembolüne dönüşmüştür.

Darbelerin Yargılanması ve Batı'nın Tavrı

Başarısız darbe girişiminden sonra ilan edilen OHAL ile Türk siyasi tarihinde yeni bir ilk daha yaşanmıştır.

Çıkarılan OHAL kararnamele ile devletin kritik kurumlarında yapılanan FETÖ kadrolarının hem temizlenmesi hem de yargı sürecine taşınması sağlanmıştır.

Darbe girişimi sırasında yargının gösterdiği tavrı takdir etmek gerekir.

Önceki darbeler ve askeri müdahalelerde demokratik siyasetin ve sivil iktidarın yanında yer almak bir tarafa bürokratik vesayetin bir parçası olarak darbecileri destekleyen yargı, 15 Temmuz'da açık bir şekilde darbe girişimine karşı direnmiştir.

Henüz girişimin daha ilk saatlerinde sürecin nereye doğru evrileceği belli değilken darbe girişimine karşı soruşturmalar başlatılmış ve açıklamalar yapılmıştır.

Başka bir ilk de Batı başkentlerinin 15 Temmuz gecesindeki ikircikli tavrının gözler önüne serilmesi olmuştur.

15 Temmuz gecesini İncirlik'in kullanılması ve FETÖ elebaşı Gülén'in iade edilmemesi, ABD'nin söz konusu darbe girişimi ile doğrudan ya da dolaylı bir bağlantısının olup olmadığı şüphesini Türk kamuoyunda yerleşik hale getirmiştir.

Avrupalı siyasetçiler Türkiye'ye demokratik destek vermekte gecikmekle kalmadılar.

OHAL ilanı Batı demokrasilerinin de kritik dönemlerde (Fransa'daki Nice saldırısında olduğu gibi) başvurduğu bir yöntem olmasına rağmen kısa sürede Türkiye'deki kamu kurumlarından tasfiyeleri eleştirmeye başladılar.

Altı yıl sonra Batı cephesinde değişen çok az şey var.

FETÖ elebaşı Gülén hiçbir soruşturma olmaksızın hala Pensilvanya'da ikamet ediyor.

Sivil demokratik direnişin başarılı olmasının sebebi, milletimizin darbelerin arkasından kaos ya da iç savaşın geleceğini bilmesidir. Komşu ülkelerdeki yıkımın benzerini Türkiye'de görmek istememesidir. Direnişi başarılı kılan şey, ideolojik farklılıklara rağmen bütün toplumsal kesimlerin bir darbe nedeniyle kaybedecek çok şeyin bulunduğu farkında olmasıdır.

Gürcan Öztürk-AFP/Getty Images

Son Madrid Zirvesi'nde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kararlılığıyla Finlandiya ve İsveç, FETÖ'ye destek vermeyeceklerini taahhüt ettikleri de birçok Avrupa başkentinde bu örgüt mensupları Türkiye karşıtı faaliyetlerine devam ediyor.

Yeni Sistem, Yeni Dış Politika

15 Temmuz direnişinin siyasetimize getirdiği yeni bilinç "kendi başının çaresine bakma" ve "daha müreffeh, daha etkili" bir büyük Türkiye muhayyilesine dayanmaktadır.

Bu yeni bilincin modern Türkiye'nin tarihinde karşılaştırılabileceği iki dönem bulunmaktadır; ilki Cumhuriyet'in kuruluşundaki zafer ve kurtuluş hissi, diğeri ise çok partili hayata geçişle kendi kaderini tayin etme iradesidir.

15 Temmuz gecesinde "vatanını koruma", "iç ve dış vesayetlere son verme" ve "milli bağımsızlığını tüm kurumlarıyla tesis etme" istekleri öne çıktı.

Bu yeni kodlar siyasi hayatımızın bütün aktörlerini şekillendirecek kalıcı bir etkiye bulunmuştur. Darbeler ile dönemlendirilen Türk siyasi hayatı artık yeni bir dönem ayracına sahiptir.

"Yerli-millî" siyasi bilinç, 16 Nisan 2017 halk oylaması ile Cumhurbaşkanlığı sistemine geçiş iradesi olarak billurlaştırılmıştır.

İlk defa siviller eliyle Türk siyasetini geniş ölçüde etkileyen sistem değişikliği kararı alınabilmıştır.

15 Temmuz darbe girişiminin Türk dış politikasına yaptığı en önemli etkilerden birisi ise kendi başının çaresine bakma duygusunu güçlendirmesidir.

Bu duygu daha proaktif bir dış politika ve güvenlik anlayışı getirmiştir.

Türkiye'nin gerektiğinde sert güç kullanma inisiyatifini pekiştirmiştir.

Suriye'de dört askeri operasyon yapılması, FETÖ, DEAŞ ve PKK-YPG ile mücadelede geniş kapsamlı faaliyetler yürütülmesi bu yeni anlayışın sonuçlarıdır.

Ankara bu politikayı izlerken Batı başkentleriyle gerilim yaşamaktan çekinmemiştir.

Ne Yapmalı?

15 Temmuz gecesindeki demokrasi ve vatana sahip çıkma duygusunun her yıl yenilenmesi kritik önemdedir.

Sivil direnişin hayati bir sosyalleşme konusu olarak Türk vatandaşlarına ulaştırılması demokratik yükümlülüktür.

Muhalefetin bir kısmının darbelerle ve FETÖ ile mücadeleyi "kontrollü ya da sivil darbe" olarak nitelmesi kabul edilemez bir yaklaşımdır.

Yurt dışında bazı ülkelerdeki ağırları kısmen tasfiye edilmiş olsa da FETÖ, istihbarat örgütlerinin aparatı olma özelliğini yitirmemiştir.

FETÖ'nün eski konumuna dönmemesi için uzun süreli bir devlet aklının teyakkuzuna ihtiyaç olduğu açıktır.

Tüm terör örgütleri gibi darbeciler ve FETÖ, siyaset üstü bir tehdit olarak görülmedikçe ve partilerden sivil toplum kuruluşlarına kadar hep birlikte mücadele edilmedikçe Türkiye'nin bu risklerden azade olduğu söylenemez.

2023 seçimlerine gidilen bir dönemde, 15 Temmuz gecesine ortaya koyulan millî iradeyi perçinleyecek siyaset tarzının kalıcı olacağı bir ortak paydanın paylaşılması hayati önemde görülmelidir.

İktidarlar değişebilir ancak demokrasisine, vatanına ve bağımsızlığına sahip çıkan Türk milletinin 15 Temmuz gecesinde sergilediği iradeye uygun davranılması siyaset kurumunun her daim önceliği olmalıdır. **■**

Altı yıl sonra Batı cephesinde değişen çok az şey var. FETÖ elebaşı Gülen hiçbir soruşturma olmaksızın hala Pensilvanya'da ikamet ediyor. Son Madrid Zirvesi'nde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kararlılığıyla Finlandiya ve İsveç, FETÖ'ye destek vermeyeceklerini taahhüt ettiyseler de birçok Avrupa başkentinde bu örgüt mensupları Türkiye karşıtı faaliyetlerine devam ediyor.